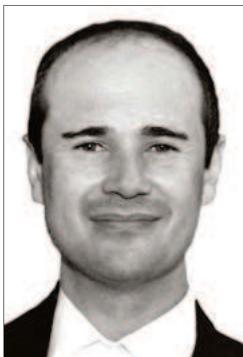

Platné kanonizačné právo

Vojtech Vladár

Kanonizačné právo možno zaradiť z viacerých hľadísk za jedno z najzaujímavejších i najosobitejších právnických odvetví vôbec. Z pohľadu svetského práva je vo vzťahu k nemu prakticky nemožné nájsť akýkoľvek korelát. Práve na jeho príklade možno zároveň demonštrovať náboženský i metafyzický rozmer právneho systému Katolíckej cirkvi. Táto skutočnosť je zrejmá najmä z potreby procesného preukázania stanoveného počtu zázrakov, ktorá je kvalifikovaná pre úspešnosť kanonizačného procesu ako *conditio sine qua non*.

Podobne, ako ostatné právne odvetvia, aj toto má svoju vlastnú a zložitú história, ktorej začiatky nachádzame už v 1. storočí po Kr. v kulte ranných kresťanských mučeníkov. Od toho času sa postupne formovala nielen teológia, ale pozvoľne i normy partikulárneho práva, ktoré v tejto oblasti dominovali prakticky až do čias vrcholného stredoveku. Až v roku 1170 sa totiž pápež Alexander III. (1159–1181) rozhodol rezervovať pre rímskych biskupov aj právomoc kanonizácie svätých, ktorá do toho času náležala diecéznym biskupom. Jeho normy sa však v praxi presadzovali len pozvoľne.

Z hľadiska histórie i pozitívneho práva však došlo k najdôležitejším reformám v kanonizačnom práve najmä za pontifikátu pápeža Urbana VIII. (1623–1644), ktorému sa podarilo nastaviť väčšinu teologických i právnických štandardov viac-menej definitívnym spôsobom. V jeho intenciách pokračoval aj pápež Benedikt XIV. (1740–1758), a to najmä v slávnom diele *De servorum Dei beatificatione et beatorum canonizatione*, vydanom prvý raz ešte v roku 1734, teda ešte predtým, než sa stal pápežom.

Závery oboch rímskych veľkňazov boli viac-menej akceptované aj kodifikátormi prvého Kódexu kánonického práva z roku 1917 (CIC/1917), ktorý poňal

do svojich noriem aj komplexnú právnu úpravu tohto odvetvia. Väčšie zmeny potom nastali až v súčasnosti platnom kanonizačnom práve, na ktoré sa prehľadovo pozrieme práve v tomto článku.

1. Pramene

Predtým, než sa dostaneme k samotnej diecéznej fáze procesu, je dôležité uviesť najdôležitejšie pramene týkajúce sa procesov beatifikácie a kanonizácie vrátane spresnenia ich právnej sily a spôsobu uplatňovania. Ak porovnáme ich úpravu v Kódexe kánonického práva z roku 1917 (CIC/1917) s platným Kódexom kánonického práva z roku 1983 (CIC/1983), hlavný rozdiel spočíva v skutočnosti, že CIC/1917 poňal do štvrtej knihy (De processibus) v 142 kánonoch všetku kanonizačnoprávnu matériu, vďaka čomu sa nebolo v zásade potrebné odvolávať na iné predpisy.¹

Členovia rekodifikačnej komisie pripravujúci nový kódex sa rozhodli zaradiť právnu úpravu tohto odvetvia do mimokódexového práva. Z toho dôvodu je potrebne CIC/1983 vnímať vo vzťahu k ďalším predpisom so silou zákona ako *lex generalis* a zohľadňovať zásadu *lex specialis derogat legi generali*. Pri podzákonnych predpisoch je zase treba mať na zreteli skutočnosť, že vykonávacie normatívne právne akty majú obsahovať odvodenú právnu úpravu a aplikovať sa v kontexte princípu *secundum et intra legem*.

Zo všeobecného hľadiska tak súčasné kanonizačné právo zaraďujeme k *osobitným procesom* (*processus specialis*), a zatiaľ čo v mimokódexových prameňoch nachádzame špecifické ustanovenia, nevyhnutné je taktiež zohľadňovanie a uplatňovanie jednotlivých univerzálnych noriem, nachádzajúcich sa v CIC/1983.

Do úvahy prichádzajú najmä ustanovenia štvrtej knihy (Posväcujúca úloha Cirkvi), štvrtého titulu (Kult svätých, obrazov a ostatkov), konkrétnie kánony 1186 až 1190.

O procesoch beatifikácie a kanonizácie však priamo hovorí len jeden kánon, konkrétnie 1403 §§ 1–2. Ten uvádza: „§ 1. Kauzy kanonizácie služobníkov Božích sa riadia osobitým pápežským zákonom. § 2. Na tieto kauzy sa, okrem toho, aplikujú i predpisy tohto Kódexu, kedykoľvek sa v tomto zákone odkazuje na univerzálne právo, alebo ide o normy, ktoré sa svojou povahou vzťahujú na tieto záležitosti.“ Nevyhnutné je však zohľadňovať taktiež niektoré všeobecné procesnoprávne ustanovenia CIC/1983, zachytené v jeho siedmej knihe.

¹ Cann. 1999–2141 CIC/1917.

Uvedené závery možno nájsť aj vo viacerých mimokódexových predpisoch, ktoré obdobne poukazujú na potrebu odvolávať sa nielen na ustanovenia CIC/1983, ale taktiež *Kódexu kánonov východných cirkví* (CCEO/1990).²

Z relevantných mimokódexových prameňov je najdôležitejším apoštolská konštítúcia *Divinus perfectionis Magister* z roku 1983, ktorá bola publikovaná v ten istý deň ako Kódex kánonického práva (25. januára 1983), pričom do účinnosti vstúpila, na rozdiel od neho, okamžite.³

O pár dní na to, konkrétnie 7. februára 1983, vydala Kongregácia pre záležitosti svätých (*Sacra congregatio pro causis sanctorum*) tzv. *Normy, ktoré treba zachovávať pri vyšetrovaniach konaných biskupmi v kauzách svätých*,⁴ spolu so všeobecným dekréтом o Božích služobníkoch touto Kongregáciou posudzovaných.⁵

21. marca 1983 bolo publikované ešte *Regolamento* Kongregácie pre záležitosti svätých (ďalej len Reg.) a došlo tiež k potvrdeniu *Noriem* pôvodne vydaných ad experimentum na obdobie troch rokov (tie zostávajú v platnosti dodnes).⁶

Ďalšie relevantné predpisy obsiahlo stručné *communicatio* Kongregácie pre záležitosti svätých z roku 2005 vydané pod názvom *Nové procesy v obradoch beatifikácie*.⁷ Tento prameň pojednáva predovšetkým o slávnostiaciach konaných na záver úspešných beatifikačných a kanonizačných procesov. Pápež Benedikt XVI. (2005–2013) tým nadviazal na staršiu úpravu, ktorá sa v historii vyznačovala vždy značnou detailnosťou a patričnou pompéznosťou.

² Porovnaj napríklad inštrukcia Kongregácie pre záležitosti svätých *Sanctorum Mater* 1,3, in: AAS 99 (2007), s. 465–510.

³ *Divinus perfectionis Magister*, in: AAS 75 (1983), s. 349–355.

⁴ SACRA CONGREGATIO PRO CAUSIS SANCTORUM, *Normae servandaes in inquisitionibus ab episcopis faciendis in causis sanctorum*, in: AAS 75 (1983), s. 396–403, dále jen *Norm. Serv.*

⁵ SACRA CONGREGATIO PRO CAUSIS SANCTORUM, *Decretum generale de servorum Dei causis, quarum iudicium in praesens apud Sacram congregationem pendet*, in: AAS 75 (1983), s. 403–404.

⁶ *Regolamento della Congregazione delle Cause dei Santi* (1983). Netreba zabúdať ani na existenciu dôležitých noriem upravujúcich postavenie a úlohy postulátora v procese, zhrnutých v roku 1984 do dokumentu *Postulatorum vademecum*. Porovnaj CASIERI, Antonio, *Postulatorum vademecum*, Roma, 1984.

⁷ *Communicatio Congregationis de causis sanctorum de dispositionibus novis in ritualibus beatificationis*, in: L’Osservatore Romano, 29. 9. 2005. Blízšie k tejto problematike pozri napríklad MISZTAL, Henryk, *Kanonizační právo podle zákonodárství Jana Pavla II.*, Olomouc, 2002, s. 118.

V roku 2007 potom došlo k detailnej úprave diecéznej (eparchiálnej) fázy kanonizačného procesu inštrukciou uvedenej kongregácie publikovanej pod názvom *Sanctorum Mater*. K jej vydaniu malo dôjsť na základe nadobudnutých skúseností, v záujme uľahčenia užšej a účinnejšej spolupráce medzi Apoštolskou stolicou a biskupmi. Tieto závery sú zrejmé najmä z jej úpravy procesného vyšetrovania prípadných zázrakov.⁸

V snahe o zohľadnenie praktických problémov boli v roku 2016 ad experimentum na tri roky vydané ešte *Normy upravujúce správu časných statkov v beatifikačných a kanonizačných kauzách*.⁹ V tom istom roku Kongregácia pre záležitosti svätých zverejnila tiež *Normy týkajúce sa lekárskych konzultácií*.¹⁰

V nadväznosti na to bola nasledujúci rok publikovaná osobitná inštrukcia ohľadom *relikvií* v Cirkvi, ich autenticite a uchovávaní.¹¹

Posledným relevantným prameňom zostáva motu proprio pápeža Františka *Maiorem hac dilectionem* z roku 2017, ktoré pridalо k tradičným dvom dôvodom beatifikácie a kanonizácie (*mučenictvo a heroický spôsob života kresťanských cnosťí*) dôvod tretí, spočívajúci v *obetovaní života* (*vitae oblatio*).¹²

Toto motu proprio sa stretlo zo strany viacerých významných kánonistov so značnou kritikou. Známy Edward Peeters tak napríklad konštatoval, že za týchto okolností prichádza do úvahy začatie beatifikačného procesu aj v prípade státišcov vojakov, policajtov či hasičov a ďalších, ktorí položili svoje životy dobrovoľne a slobodne za iných.¹³

⁸ Porovnaj *Praefatio ad Codicem iuris canonici 1917*, ďalej len Praef.

⁹ Ako sa stáva za pápeža Františka (2013–) nedobrým zvykom, tento prameň bol zverejnený v iných jazykoch (konkrétnie angličtine, francúžtine a taliančine) než v latinčine. Anglický názov konkrétnie znie: *Norms of the administration of goods in the causes of beatification and canonization*, in: AAS 108 (2016), s. 494–498. Nie je isté, či tieto normy sú stále súčasťou právneho poriadku Katolíckej cirkvi, keďže *Acta Apostolicae Sedis* za rok 2019 neboli do toho času zverejnené na oficiálnej stránke Apoštolskej Stolice.

¹⁰ Aj tento predpis bol vydaný v taliančine. Porovnaj *Regolamento della consulta medica delle Congregazione delle cause santi*, 24. 9. 2016.

¹¹ K jeho publikovaniu došlo obdobne v nelatinských jazykoch, v angličtine napríklad pod názvom *Instruction „Relics in the Church: Authenticity and Preservation“*, in: L’Osservatore Romano, 17. 12. 2017.

¹² *Maiorem hac dilectionem*, in: L’Osservatore Romano, 12. 7. 2017 a *Communicationes*, vol. 49/2017, Vaticanum, s. 967–970.

¹³ Porovnaj <<https://canonlawblog.wordpress.com/2017/07/11/the-category-in-maiorem-looks-sound-the-criteria-less-so/>> (26. 3. 2020).

2. Beatifikačný a kanonizačný proces

2.1 Diecézna fáza

Ako sme už naznačili, apoštolská konštitúcia *Divinus perfectionis Magister* z roku 1983 je pomerne stručná. Zjavne išlo o úmysel zákonodarcu, ktorý sledoval, aby jej normy boli neskôr špecifikované do väčších detailov za pomoci aktov Kongregácie pre záležitosti svätých. Aj z toho dôvodu sa v inštrukcii *Normy, ktoré treba zachovávať pri vyšetrovaniach konaných biskupmi v kauzách svätých* z roku 1983 výslovne spomína povinnosť kongregácie vydať konkretizujúce predpisy.¹⁴

V diecéznej fáze procesu sa majú zozbierať všetky dôkazy týkajúce sa života, heroických cností, mučeníctva, obetovania života, povesti svätosti alebo mučeníctva služobníka Božieho (servus Dei), ako aj, ak ide o ten prípad, kultu *od nepamäti* (ab immemorabili tempore), a prípadných zázrakov.

V tomto prípade je potrebné mať na pamäť, že kongregácia neuznáva tzv. *zázraky morálne*, ako je napríklad náhle obrátenie alebo zanechanie veľkých zlozvykov (napríklad užívanie drog, narkotík, alkoholu či iných návykových látok). Do úvahy preto prichádzajú len mimoriadne udalosti *fyzického charakteru*, čiže uzdravenie a iné udalosti, ktoré sa nedajú vysvetliť prírodnými zákonmi (napríklad zázračné rozmnoženie potravín, odvrátenie povodne alebo požiaru atď.).¹⁵ Tak ako je však tradíciou, proces o prípadných zázrakoch musí byť vedený oddelenie od vyšetrovania mučeníctva, heroických cností alebo obetovania života.¹⁶

Základná idea nového práva pritom spočíva v maximálnej zaangážovanosti diecéznych biskupov v kanonizačných záležitostach.¹⁷ Aj keď teda príslušný biskup nedisponuje mocou vyniesť záverečný výrok a zaviesť kult, jeho úloha v diecéznej

¹⁴ Porovnaj Praef.

¹⁵ Bližšie k tejto problematike pozri MISZTAL, Henryk, *Kanonizační právo...*, s. 271–272.

¹⁶ WOESTMAN, William H., *Codification of the Norms for Beatification and Canonization and Changes Prior to 1983*, in: WOESTMAN, William H. (ed.), *Canonization. Theology, History, Process*, Ottawa, 2002, s. 34–35.

¹⁷ Okrem samotných diecéznych (eparchiálnych) biskupov disponujú tými istými oprávneniami aj teritoriálni preláti alebo opáti, apoštolskí vikári alebo prefekti a tiež apoštolskí administrátori natrvalo zriadenej administratúry. Generálni alebo biskupskí vikári však potrebujú k vedeniu kanonizačného procesu zvláštne poverenie. Cann. 381 § 2 CIC/1983 a 313 CCEO/1990.

fáze konania nemôže byť chápana len v zmysle zhromažďovania dôkazných prostriedkov, ako to bolo v staršom práve.¹⁸

Ako sme už naznačili, proces v diecéznej fáze najdetailnejšie upravuje inštrukcia Kongregácie pre záležitosti svätých *Sanctorum Mater*. Tá poňala do svojho textu nielen ustanovenia hlavného normatívneho textu vyššie spomenutej apoštolskej konštitúcie *Divinus perfectionis Magister*, ale taktiež staršie vykonávacie predpisy, ktoré spracovala do uceleného a prehľadného textu. Tento prameň pozostáva zo šiestich častí, konkrétnie:

- 1) beatifikačné a kanonizačné kauzy,
- 2) začiatočná fáza kauzy,
- 3) vedenie kauzy,
- 4) zhromažďovanie dôkazných dokumentov,
- 5) zhromažďovanie svedeckých dôkazov,
- 6) záver vyšetrovania,
- 7) dodatok o kánonickom posudzovaní telesných ostatkov služobníka Božieho.¹⁹

V prvej časti sa v tomto pramene vychádzalo nielen z platnej a staršej právnej úpravy (napríklad i z CIC/1917), ale taktiež zo zaužívaných názorov a definícií známych kánonistov (najmä už spomenutého pápeža Benedikta XIV.).

Podľa súčasnej definície sa beatifikačná alebo kanonizačná kauza týka katolického kresťana, ktorý sa za života, v čase smrti i po smrti teší povesti svätosti, pretože heroickým spôsobom žil všetky kresťanské cnosti alebo sa teší povesti mučeníctva, respektívne obetovania života.²⁰

Jurisprudencia požadovala po celé stáročia preukázanie *dokonalosti života* (*excellentia vitae*), čo bolo neskôr definované slovným spojením *praktizovanie heroických cností* (*virtutes in gradu heroico*). V súčasnosti sa život služobníka Božieho skúma podrobnejšie s ohľadom na celú jeho činnosť, zvlášť na plnenie povinností jeho stavu, diel apoštola a pod. Ak by sme porovnali starší a novší zákonník, dnes sa už nevyžaduje, aby sa dokázanie povesti svätosti uskutočnilo formálnym procesom, ako to požadoval CIC/1917, can. 2050. Podľa platného práva k tomu dochádza v rámci diecézneho vyšetrovania pri výsluhu svedkov.²¹

¹⁸ Podľa väčšiny bádateľov by si dokonca diecézny biskup nesplnil svoju povinnosť, ak by nevyjadril svoj názor na méritum veci. Bližšie k tejto problematike pozri MISZTAL, Henryk, *Kanonizační právo...,* s. 176–177.

¹⁹ Porovnaj *Sanctorum Mater*.

²⁰ *Sanctorum Mater* 4,1.

²¹ Bližšie k tejto problematike pozri MISZTAL, Henryk, *Kanonizační právo...,* s. 164.

Povest' svätosti je pritom definovaná ako mienka rozšírená medzi veriacimi o čistote a integrite života služobníka Božieho a o cnostiach, ktoré praktizoval na heroickom stupni.²² *Povest' mučeníctva* sa potom vymedzuje ako mienka rozšírená medzi veriacimi o smrti služobníka Božieho, podstúpenej pre vieru alebo nejakú cnotu v spojení s vierou.²³

Podstatnou pre začatie samotného procesu je taktiež *povest' o znameniacach* (fama signorum), definovaná ako mienka rozšírená medzi veriacimi o milostiach a priazni získaných od Boha na príhovor služobníka Božieho. Článok 7 § 1 inštrukcie *Sanctorum Mater* totiž uvádza, že pred rozhodnutím o začatí kauzy si musí diecézny biskup overiť, či sa služobník Boží teší u značnej časti Božieho ľudu autentickej a rozšírenej povesti svätosti, mučeníctva alebo obetovania života, ako aj autentickej povesti o znameniacach. Takáto povest musí byť pritom spontánna, nie umelo vyvolávaná, stála, trvalá a rozšírená medzi dôveryhodnými ľuďmi.²⁴ Dokumentáciu o týchto povestiach zhromažďuje predovšetkým *postulátor kauzy*, ktorý ich predkladá menom žiadateľa kompetentnému biskupovi.²⁵ Ten ju vyhodnotí s cieľom uistiť sa o ich existencii a taktiež o dôležitosti celej kauzy pre Cirkev.²⁶

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že právo zakazuje akékoľvek formy diecézneho vyšetrovania vedúceho k rýchlej beatifikácii. Po dobu vyšetrovania sa preto nesmú usporadúvať ku cti služobníka Božieho oslavys, hlásať panegyrické reči, ani prednášať kostolné kázne na jeho počest. Dokonca aj mimo chrám je potrebné vyhnúť sa všetkým úkonom, ktoré by vo veriacich vzbudzovali presvedčenie, že výsledok diecézneho vyšetrovania je istý.²⁷

²² Držiteľ výkonnej moci v tomto kontexte výslovne odkazuje na dielo *De servorum Dei beatificatione et beatorum canonizatione*. Serv. 50.2, 39.7.

²³ Aj na tomto mieste nasleduje odkaz na spis Benedikta XIV. *De servorum Dei beatificatione et beatorum canonizatione*, konkrétnie: „Rovnako povest mučeníctva nie je vo všeobecnosti nič iné, než úsudok a spoločná mienka, že nejaký muž alebo žena pre vieru v Krista alebo cnotu v spojení s vierou v Krista, privodenú smrť trpeživo podstúpili, a že sa na ich príhovor [...] dejú znamenia alebo zázraky; takže sa ich mnohí v prípade potreby so zbožňou oddanosťou dovolávajú.“ Ibid. V originále: „Pariter fama Martyrii in genere nihil aliud est, quam existimatio et communis opinio, quod aliquis vel aliqua pro fide Christi, vel pro virtute, quae ad fidem Christi educatur, illatam sibi mortem patienter tulerint, et quod signa seu miracula eorum intercessione [...] secuta sint; ita ut, apud plerosque concepta devotione, in suis necessitatibus invocentur.“ Ibid.

²⁴ Can. 2050 § 2 CIC/1917.

²⁵ Divinus perfectionis Magister 2,1 a Norm. serv. 3b.

²⁶ Sanctorum Mater 8.

²⁷ Porovnaj Norm. serv. 36.

Sanctorum Mater vymedzuje a charakterizuje subjekty, ktoré sa beatifikačného a potom i kanonizačného procesu zúčastňujú. Konkrétnie ide o žiadateľa, postulátora, diecázneho (eparchiálneho) biskupa a biskupského delegáta, promótora spravodlivosti, znalcov a notárov, pričom všetci uvedení vystupujú v pozícii úradných osôb.

Žiadateľom kauzy, ktorý stojí na jej začiatku a preberá za ňu ekonomickú i morálnu zodpovednosť, môže byť prakticky ktorákoľvek fyzická alebo právnická osoba, pričom jej súčnosť posudzuje biskup.²⁸ Žiadateľ potom na základe mandátu menuje prokurátora, teda postulátora pre diecáznu fazu kauzy, ktorého v nadväznosti na to schvaľuje príslušný biskup (*nihil obstat*).²⁹

Aj postulátorom, ktorý sleduje priebeh vyšetrovania v mene žiadateľa, môže byť ktorákoľvek fyzická osoba vrátane laikov a rehoľníkov. Jedinou podmienkou je, aby išlo o znalca v teológii, kánonickom práve a historii, ako aj v praxi Kongregácie pre záležitosti svätých, ktorý je plnoletý a teší sa dobrej povesti.³⁰ Po zložení prísahy je to práve on, kto informuje kompetentného biskupa o výsledku vyšetrovania.³¹

Postulátor však nie je za žiadnych okolností oprávnený zhromažďovať dôkazy vo forme dokumentov alebo výpovedí svedkov, keďže táto úloha náleží výlučne diecázemu biskupovi a ďalším právom povereným osobám.³² Príslušným je pritom v zásade biskup, na území ktorého služobník Boží zomrel.³³ Stále zostáva v platnosti taktiež pravidlo, že zatial' čo diecázny postulátor musí mať počas diecáznej

²⁸ *Sanctorum Mater* 9–11. Všetko nasvedčuje tomu, že ak je žiadateľom fyzická osoba, tá by mohla zároveň plniť funkciu postulátora. Porovnaj can. 2004 § 1 CIC/1917 a *Divinus perfectionis Magister* 2,1. Ak chce kauzu viesť diecázny biskup z vlastnej iniciatívy, je vhodné, aby úlohu žiadateľa v takomto prípade prevzala diecéza ako právnická osoba. Tú istú funkciu môže plniť aj biskupská konferencia. Porovnaj Norm. serv. 1a–1b. Bližšie k tejto problematike pozri VERAJA, Fabijan, *Le cause di canonizzazione dei Santi*, Vaticano, 1992, s. 33.

²⁹ Norm. serv. 2a. Bližšie k tejto problematike pozri SARNO, Robert J., *Theological Reflection on Canonization*, in: WOESTMAN, William H. (ed.), *Canonization. Theology, History, Process*, s. 132.

³⁰ Norm. serv. 3a.

³¹ Ide o prísahu typu *de columnia vitanda*, ktorou postulátor sľubuje, že bude konáť poctivo, nebude ovplyvňovať svedkov, ani úcelovo predlžovať kauzu a zrieka sa akéhokoľvek podvodu a nepotestnosti. Bližšie k tejto problematike pozri MISZTAL, Henryk, *Kanonizační právo*..., s. 170.

³² Norm. serv. 16a.

³³ *Divinus perfectionis Magister* 1,1. Pri vyšetrovaní prípadného zázraku je kompetentný zase biskup, na ktorého území k nemu malo dojst'. Porovnaj Norm. serv. 5b.

fázy sídlo v diecéze, kde sa vyšetrovanie vedie, v rímskej fáze sídli postulátor schválený od Kongregácie pre záležitosť svätých v Ríme.³⁴

Samotný proces začína predložením *písomnej žiadosti* (*supplex libellus*), o zahájenie kauzy postulátorom diecéznemu biskupovi.³⁵ V súlade s kánonickou tradíciou k tomu v zásade nesmie dôjsť pred uplynutím piatich rokov od smrti služobníka Božieho.³⁶

Opatrnosť sa však žiada aj pri predložení žiadosti po viac než tridsiatich rokoch od smrti služobníka Božieho. Za týchto okolností musí postulátor špecifikovať dôvody, ktoré takéto omeškanie spôsobili. Biskup sa musí zároveň uistiť, či k zdržaniu žiadosti nedošlo kvôli podvodu alebo ľsti.³⁷

V nadväznosti na to sa potom tradične rozlišuje medzi novými a historickými kauzami, pričom ako hlavné kritérium zákonodarca ustanovil možnosť získania dôkazov prostredníctvom ústnych výpovedí očitých svedkov. V prípade historických káuz totiž do úvahy, celkom prirodzené, prichádzajú len dôkazy z písomných prameňov.³⁸

Pri druhých spomenutých sa musia samotného procesu zúčastniť najmä znalci z odboru história a archivistiky. V prípade tzv. historického blahoslaveného, ktorý je predmetom kultu od nepamäti podľa dekrétov pápeža Urbana VIII., sa pritom žiada, aby sa postupovalo v súlade s normami upravujúcimi historické kauzy. V tejto súvislosti je potrebné pripomienuť, že takto sa vymedzuje služobník Boží, ktorý je predmetom kultu *ex tolerantia*, chronologicky vymedzeného skončením pontifikátu pápeža Alexandra III. (1159–1181) až časom stanoveným konštítúciami pápeža Urbana VIII.³⁹

Pri historických kauzách platí, že sa zistuje len aktuálna povesť svätosti alebo kult vzdávaný služobníkovi Božiemu v novšej dobe.⁴⁰

K žiadosti sa, v súlade s požiadavkami práva, prikladá vypracovaný životopis, autentizovaná kópia všetkých jeho publikovaných spisov a zoznam svedkov. Keďže osobitne sa podáva žiadosť o vyšetrovanie cností, mučeníctva alebo obetovania života a osobitne i žiadosť o vyšetrenie prípadného zázraku, v druhom prípade je nutné priložiť takiež presnú správu o zvláštnych okolnostiach prípadu, zoznam svedkov a všetky dokumenty týkajúce sa kauzy.⁴¹

³⁴ Sanctorum Mater 15 a Norm. serv. 2b.

³⁵ Cann. 1501 CIC/1983 a 1104 § 2 CCEO/1990.

³⁶ Norm. serv. 9a.

³⁷ Porovnaj Norm. serv. 9b a Sanctorum Mater 26.

³⁸ Porovnaj Norm. serv. 7 a Sanctorum Mater 29–30.

³⁹ Porovnaj can. 2125 § 1 CIC/1917.

⁴⁰ Porovnaj Norm. serv. 15b.

⁴¹ Norm. serv. 33a. V prípade domnelých uzdravení je potrebné pridať ešte relevantné lekárské dokumenty, spolu s výsledkami príslušných testov. Porovnaj Sanctorum Mater 38,2.

Podľa staršieho práva sa vyžadovalo, aby sa biskup, predtým než sa rozhodne prijať žiadosť o *začatie kauzy* (*introductio causae*), obrátil na Apoštolskú stolicu, či nejaká prekážka neexistuje na jej strane.⁴² Platné právo zachovanie tohto postupu silne odporúča, na druhej strane však po diecéznom biskupovi výslovne požaduje len zhodnotenie existencie autentickej a rozšírenej povesti svätosti, mučeníctva alebo obetovania života a povesti o znameniaciach.⁴³ Ak by sa biskup rozhodol z oprávnených dôvodov žiadosť neprijať, oznámi to postulátorovi dekréтом, v ktorom mu vysvetlí dôvody svojho rozhodnutia.⁴⁴

Prijatí žiadosti je jeho povinnosťou zistiť názor prinajmenšom regionálnej biskupskej konferencie ohľadom toho, či je skutočne vhodné kauzu začať.⁴⁵ Biskup východných katolíckych cirkví zisťuje názor synody biskupov cirkví, ktoré sú vedené patriarchom alebo vyšším arcibiskupom, alebo rady hierarchov metropolitných cirkví sui iuris. Je však samozrejmé, že konečné rozhodnutie je výlučne na samotnom biskupovi.⁴⁶

Až po vykonaní vyššie uvedených úkonov môže biskup pristúpiť k zahájeniu procesu, ktoré dáva na známosť ediktom vyveseným v katedrále alebo oznamom v diecéznom časopise (*acta curiae*). Hlavným dôvodom je výzva veriacim, aby mu poskytli potrebné informácie, ktoré sa týkajú samotnej kauzy, a to či už pozitívne alebo negatívne.⁴⁷

Pokiaľ ide o samotné vedenie kauzy, nositeľ výkonnej moci osobitne apeluje na to, aby biskup i všetci, ktorí sa vyšetrovania zúčastnia, neopomenuli pri zhromažďovaní dôkazov čokoľvek, čo by mohlo mať s kauzou priamu súvislosť.⁴⁸ Inštrukcia potom vypočítava osoby zúčastňujúce sa samotného vyšetrovania vrátane ich úloh a kompetencií. Konkrétnie ide o biskupského delegáta, promótora

⁴² Norm. serv. 15c.

⁴³ Práve inštitút *introductio causae* bol od čias spomenutého Alexandra III. považovaný za okamih formálneho začiatku samotného vyšetrovania. Blížšie k tejto problematike pozri WOESTMAN, William H., *Codification of the Norms for Beatification and Canonization and Changes Prior to 1983*, s. 38.

⁴⁴ Norm. serv. 15c a Sanctorum Mater 40.

⁴⁵ Norm. serv. 11a.

⁴⁶ Sanctorum Mater 41,2. Blížšie k tejto problematike pozri BAR, Joachim Roman, MISZTAL, Henryk, *Postępowanie kanonizacyjne*, Warszawa, 1985, s. 100.

⁴⁷ Sanctorum Mater 43 a Norm. serv. 11b.

⁴⁸ Norm. serv. 27a a Sanctorum Mater 47,1.

spravodlivosti, notára, lekárskeho znalca alebo technického znalca, prípadne znalca v disciplínach histórie alebo archívnectva (pri historických kauzách).

Biskupským delegátom, ktorého môže biskup poveriť, aby viedol diecézne vyšetrovanie v jeho mene, môže byť kňaz vyznajúci sa v teológii, kánonickej práve a pri historických kauzách taktiež v histórii. Celkom prirodzene, keďže disponuje delegovanou mocou, v kanonizačnom procese predstavuje tú istú inštanciu ako samotný biskup.

Úlohou *promótora spravodlivosti* je dbať nad zákonnosťou všetkých procesných úkonov. Jeho dôležitou úlohou je taktiež dohliadnuť na to, aby boli všetky relevantné dokumenty zhromaždené vyčerpávajúcim spôsobom. Okrem toho, pripravuje otázky (interrogatoria) pre výsluchy svedkov a znalcov. Aj na neho sa kladú požiadavky kompetentnosti v disciplínach teológie, kánonickej práve a prípadne tiež histórie. Z historického hľadiska možno jeho postavenie pripodobniť funkcie niekdajšieho *promótora viery* (promotor fidei).

V prípade biskupského delegáta, respektíve promótora spravodlivosti platí, že do týchto funkcií nemožno menovať príbuzných, dôverných priateľov, ale ani veľkých odporcov služobníka Božieho. Podobná zásada sa uplatňuje aj vo vzťahu k rehoľníkom tej istej rehole, ku ktorej patril.⁴⁹

Úrad *notára* môže vykonávať každý katolík, pričom platí, že akékoľvek aktu ním neoverené sú nulitné.⁵⁰ Čo sa týka *znalcov*, lekárskeho znalca je biskup povinný menovať pri vyšetrovaní údajného zázračného uzdravenia, zatiaľ čo pri údajných zázrakoch inej povahy má ísť o znalca technického.⁵¹

Kánonistika vo všeobecnosti poväčšine vypočítava týchto znalcov: cenzori teológovia, grafológovia, lekári, historici a archívári atď. Pokiaľ ide o ich počet, ten nie je obmedzený, ako to bolo v staršom práve. V predchádzajúcich normách sa zároveň žiadalo zloženie prísahy znalcami pred sudcom. Aj keď CIC/1983 takúto požiadavku neuvádza, prísaha sa nadálej vyžaduje od všetkých úradných osôb zúčastňujúcich sa vyšetrovania, teda aj od znalcov.⁵²

V prvej fáze vyšetrovania je dôležité, aby *cenzori teológovia* (*censores theologi*), vždy dvaja, preskúmali všetky spisy, ktoré služobník Boží publikoval.⁵³

Cenzúre konkrétnie podliehajú písomnosti, ktoré služobník Boží vlastnoručne napísal alebo niekomu nadiktoval. Kánonistika poväčšine uvádza monografie, knihy, brožúry, príhovory, kázne, prednášky, duchovné denníky, zápisníky, listy, autobiografie a pod. Vždy je pritom potrebné osobitne zohľadňovať, či bol služobník Boží teológom, aké

⁴⁹ Porovnaj cann. 1448 CIC/1983 a 1106 CCEO/1990.

⁵⁰ Porovnaj cann. 1437 § 1 CIC/1983 a 1101 § 1 CCEO/1990.

⁵¹ Porovnaj cann. 1574 CIC/1983 a 1255 CCEO/1990.

⁵² Bližšie k tejto problematike pozri SARNO, Robert J., *Theological Reflection on Canonization*, s. 106.

⁵³ *Divinus perfectionis Magister* 2,1 a *Norm. serv.* 13.

mal vzdelanie, z akej literatúry čerpal a pod. Celkom prirodzené, cenzurovať sa majú len písomnosti, ktoré môžu mať nejaký vplyv na vieru a dobré mravy, nie z diela z matematiky, fyziky, prírodných vied a pod. V prípade pápežov sa má za to, že skúmať možno len spisy, ktoré sa netýkajú náuky *ex cathedra*, keďže s tými sa spája neomylosť (infallibilitas). Zaujímavosťou zostáva, že podľa zaužívanej obyčaje sa pri pápežoch necenzurujú ani spisy vyjadrujúce ich vlastné názory.⁵⁴

Na rozdiel od histórie, keď sa predmetné skúmanie uskutočňovalo v príslušnej kongregácii, podľa platného práva je touto úlohou poverený biskup. Cieľom je zistiť, či sa v uvedených spisoch nenachádza čokoľvek, čo by bolo v rozpore s vierou alebo dobrými mravmi. Zároveň sa odporúča aj preskúmanie nevydaných spisov vrátane dokumentov iných.⁵⁵ K ich zhromažďovaniu (prostredníctvom tzv. historickej komisie pozostávajúcej obyčajne z troch znalcov) je však možné pristúpiť až po tom, čo sa uskutoční cenzúra písomností vydaných tlačou.⁵⁶ Cenzori teológovia však majú vyjadriť svoju mienku taktiež na osobnosť služobníka Božieho, a to predovšetkým z hľadiska jeho duchovného profilu.⁵⁷ Ich písomné posudky sa potom predkladajú biskupovi alebo jeho delegátovi, ktorý sa v prípade potreby obracia so žiadosťou o vysvetlenie nejasností priamo na postulátora kauzy.

Ďalším v poradí je vypočúvanie svedkov, pričom rovnaká procedúra sa používa pri nových i historických kauzách. Skôr možno k výsluchom výnimočne pristúpiť len za použitia inštitútu *ne pereant probationes*, teda vtedy, ak by kvôli omeškaniu hrozila nemožnosť vypočutia očitých svedkov.⁵⁸ Biskup alebo jeho delegát majú výsluchy viest' tak, aby sa zistili nielen odpovede na otázky ohľadom konkrétnych faktov, ale tiež zdroj ich poznania. V zásade platí, že svedkovia sa s otázkami zoznamujú až pri samotnom výslchu, pričom vopred im je dovolené poskytnúť len životopisné údaje služobníka Božieho.⁵⁹ Ak sa vyšetrovanie týka prípadného

⁵⁴ MISZTAL, Henryk, *Kanonizační právo...*, s. 189–190.

⁵⁵ Sanctorum Mater 64 § 2.

⁵⁶ Norm. serv. 14b.

⁵⁷ Cenzúru písomnosti zaviedol oficiálne ešte v roku 1634 pápež Urban VIII., akceptoval ju aj Benedikt XIV. a prevzatá bola i do Kódexu kánonického práva z roku 1917. Porovnaj can. 2038 § 1 CIC/1917.

⁵⁸ Sanctorum Mater 82–84. Ak by nejaká osoba chcela zanechať svedectvo o živote alebo smrti služobníka Božieho, môže prípadne odovzdať biskupovi písomné prehlásenie *ad futuram rei memoriam*. Porovnaj Sanctorum Mater 83.

⁵⁹ Cann. 1565 § 1 CIC/1983 a 1246 § 1 CCEO/1990.

zázraku, biskup odovzdá materiál zhromaždený postulátorom príslušnému odborníkovi v danej disciplíne, ktorý formuluje príslušné otázky k výsluchom.⁶⁰ Všetky ostatné otázky pripravuje osobne promotor spravodlivosti. Vo všeobecnosti pritom platí, že najskôr sú biskupom alebo súdnym vikárom vypočúvaní tzv. postulátorskí svedkovia, až potom svedkovia *ex officio* (vrátane znalcov).

Účasť postulátora pri výsluchoch však neprichádza do úvahy, pričom tento zákaz je koncipovaný s účinkami *ad validitatem*.⁶¹ Aj keď v zásade platí, že každý svedok by mal byť vypočutý oddelene, v prípade nezrovnalostí prichádza do úvahy aj ich konfrontovanie.⁶² To, čo sa pri výsluchoch prioritne skúma, je život a smrť služobníka Božieho, mimoriadne milosti, nedostatok verejného kultu, povest' svätosti a milostí mu udelených. Osobitne dôležité je preukázať (najmä pri vyznávačoch) taktiež existenciu teologických cností (lásku, viera a nádej), a to ako voči Bohu, tak aj voči blížnym, vrátane cností kardinálnych (múdrost', spravodlivosť', statičnosť' a miernosť').

Väčšina odborníkov na kanonizačné právo detailnejšie uvádzajú, že v prvom rade sa treba zamerať na osobu svedka a pripomenúť mu význam prísahy, ktorú zložil, ale tiež povinnosť zachovávania tajomstva po celú dobu vyšetrovania. Ak by išlo o svedka, ktorý služobníka Božieho nepoznal osobne, je potrebné sa ho opýtať na zdroj jeho znalostí. Ďalší súbor otázok sa týka života služobníka Božieho, najmä narodenia, krstu, rodiny, spoločenského statusu, materiálneho zabezpečenia, zamestnania a mravnosti i nábožnosti. Potom majú nasledovať otázky zamerané na smrť, jeho cnosti, neexistenciu verejného kultu a povest' svätosti za života, v dobe smrti a po smrti. Vyšetrovanie cností, mučeníctva i obetovania života sa spája taktiež so skúmaním povedi zázrakov, preto sa na záver treba zaoberať mimoriadnymi milosťami a nadprirodzenými darmi. Celkom prirodzené, v historických kauzách sa otázky kladú jedine ohľadom aktuálnej povedi svätosti alebo mučeníctva či o starobylom kulte.⁶³

⁶⁰ Norm. serv. 33.

⁶¹ Congregatio pro causis sanctorum, Notificatio (12. 11. 1999).

⁶² Ak by svedok odmietol v kanonizačnom procese svedčiť, je možné ho vypočuť treťou osobou určenou súdom (mimosúdne). Do úvahy prichádza napríklad aj použitie telefónu (v prítomnosti notára). Porovnaj cann. 1528 CIC/1983 a 1209 CCEO/1990. I keď s ohľadom na kánonickú tradíciu sa stále zvykne používať výraz „sudca“, správnejšie je hovoriť o vyšetrojucom súdcovi, teda audítorovi, respektíve inštruktörovi kauzy, keďže ten v skutočnosti nesúdi. Platné právo z toho dôvodu najčastejšie hovorí o biskupskom delegátovi. Sanctorum Mater 47 § 2.

⁶³ Bližšie k tejto problematike pozri FITZPATRICK, James, *Outline and Summary of the Procedures in the Process of Canonization*, in: WOESTMAN, William H. (ed.), *Canonization. Theology, History, Process*, s. 82.

Celkom prirodzene, svedectvo jedného svedka nemôže byť kvalifikované ako plný dôkaz, a to i v tom prípade, ak by išlo o svedka kvalifikovaného. Okrem výsluchov sa v procese pripúšťajú i ďalšie dôkazné prostriedky vyplývajúce z dokumentov, posudkov znalcov alebo súdnej obhliadky.⁶⁴

Potom už možno pristúpiť k *prvej sesii* (tzv. verejná vstupná sesia) predstavujúcej oficiálne zahájenie vyšetrovania. Povinne sa jej zúčastňujú všetky úradné osoby pod predsedníctvom diecézneho biskupa. Je pritom bežné, že prvé zasadanie sa uskutočňuje aj za účasti veriacich. Diecézny biskup tu preberá od postulátora žiadosť o zahájenie celého procesu, číta sa samotná žiadosť, *nihil obstat* od Apoštolskej stolice vrátane menovacích dekrétov vystavených pre jednotlivých členov tribunálu. Potom sa skladajú prísahy a odovzdáva *zoznam svedkov* (notula testium), spolu s otázkami vypracovanými promotorom spravodlivosti pre výsluchy. K úradným aktom prvej sesie sa napokon pripoja všetky do toho času získané dokumenty (tenor iurium).⁶⁵ Celkom prirodzene, na prvej sesii je potrebné ustanoviť aj dátum tej ďalšej, už pracovnej. Práve počas pracovných sesí sa uskutočňujú výsluchy svedkov a zhromažďujú všetky relevantné dokumenty týkajúce sa kauzy.

Všetky úkony vyšetrovania musia pritom prebiehať za prítomnosti promótora spravodlivosti. K jeho absencii môže dôjsť len z vážnych príčin a musí sa zaznamenať v aktoch príslušného zasadania.⁶⁶ Podobne sa napokon nahliada aj na neprítomnosť lekárskeho ználca. Inštrukcia *Sanctorum Mater* potom osobitne vypočítava svedkov, ktorí musia byť predvolaní, aby svedčili pri samotnom vyšetrovaní.⁶⁷ Nové zákonodarstvo navyše výslovne žiada, aby sa výsluchy konali až po zhromaždení celej dokumentácie. Výsluch v tomto prípade vede sudca, príčom

⁶⁴ V tomto ohľade je dôležité uviesť, že dôkaz z dokumentov bol v CIC/1983 postavený na prvé miesto pred svedecké výpovede. Po stáročiach mu tak bola priznaná plná dôkazná hodnota. Porovnaj cann. 1539–1544 CIC/1983 a 1220–1225 CCEO/1990.

⁶⁵ *Sanctorum Mater* 86–89.

⁶⁶ Za tých okolností si musí dodatočne prečítať akty zasadania a uviesť biskupovi alebo jeho delegátovi prípadne ťažkosti, s ktorými sa ešte treba vysporiadať. Porovnaj Norm. serv. 16b.

⁶⁷ Ako najdôležitejší sa pritom kvalifikujú svedkovia *de visu*, teda tí, ktorí poznali služobníka Božieho priamo a bezprostredne. Až k nim sa pridružujú iní s informáciami od osôb poznajúcich ho zo počutia od osôb s priamym kontaktom na neho (*de auditu a videntibus*). V zásade sa nepredpokladá, že by boli vypočúvaní svedkovia disponujúci znalosťami od tých, ktorí o ňom len počuli hovoriť iných. Porovnaj *Sanctorum Mater* 96 a 98.

promotor spravodlivosti môže klášť svoje otázky výlučne skrze neho.⁶⁸ S ohľadom na rozvoj techniky inštrukcia zároveň dovoľuje použitie nielen nahrávacieho zariadenia, ale taktiež počítača.⁶⁹

Predovšetkým praktickosť a snaha o šetrenie výdajov prispeli k akceptovaniu inštitútu rogatórneho vyšetrovania aj v kanonizačnom procese.⁷⁰ To prichádza do úvahy v prípade potreby vypočutia svedkov bývajúcich v inej diecéze alebo pri zistovaní neexistencie verejného kultu, ak sa tam nachádza hrob služobníka Božieho. Uvedené procesné úkony potom uskutočňuje tamojší biskup (*ad quem*) alebo jeho delegát, promotor spravodlivosti a notár. Ak by to chcel urobiť biskup vyšetrujúci kauzu (*a quo*) osobne, prípadne prostredníctvom osoby ním poverenej, môže k tomu pristúpiť len po získaní písomného súhlasu biskupa *ad quem*.⁷¹ Osobitosťou typickou pre kanonizačný proces je povinnosť vyšetrujúcich zabezpečiť prehlásenie o neexistencii verejného kultu, a to podľa tradičných noriem pápeža Urbana VIII.⁷² Jeho vzdávanie je totiž zakázané tým, ktorí nie sú zapísaní do cirkevnou autoritou vedeného zoznamu svätých.⁷³ Na tieto účely sa musí vykonať obhliadka hrobu služobníka Božieho, miestnosti, kde žil alebo umrel, prípadne ďalších miest, kde by sa mohli nachádzať znaky nedovoleného kultu.⁷⁴

⁶⁸ Ak by sa promotor výsluchu nezúčastnil, je nutné mu poskytnúť všetky aktu k prečítaniu a vypracovaniu pripomienok. Bližšie k tejto problematike pozri MISZTAL, Henryk, *Kanonizační právo...*, s. 254–255.

⁶⁹ Pri použítiu nahrávacieho zariadenia je nevyhnutné všetky odpovede svedkov prepísať a nechať ich nimi podpísat. Na konci vypočúvania si musí svedok svoju výpoved' vypočuť, aby ju mohol prípadne doplniť, alebo z nej niečo odstrániť, prípadne v nej čosi opraviť alebo zmeniť. Použitie počítača prichádza do úvahy nielen pri zhromažďovaní svedeckých výpovedí, ale taktiež pri vypracovávaní originálnych aktov vyšetrovania (archetyp). Porovnaj cann. 1567 § 2 a 1569 § 1 CIC/1983; 1248 § 2; 1250 § 1 a 1569 § 2 CCEO/1990 a Norm. serv. 16.

⁷⁰ Cann. 1418 CIC/1983 a 1071 CCEO/1990.

⁷¹ Originálne aktu (archetyp) rogatórneho vyšetrovania sa potom uzavreté a opatrené pečaťou biskupa alebo jeho delegáta uchovávajú v archíve diecézy, kde bolo vyšetrovanie vedené, pričom biskupovi *a quo* sa zasiela len ich kópia. Porovnaj Sanctorum Mater 116,1 a Norm. serv. 29–30.

⁷² Všetky relevantné predpisy ku kanonizačnému procesu možno nájsť v jeho zbierke vydanej pod názvom *Urbani VIII pontificis optimi maximi decreta servanda in canonizatione et beatificatione sanctorum. Accedunt instructiones, et declarationes quas eminentissimi et reverendissimi sanctae Romanae Ecclesiae cardinales praesulesque Romanae curiae ad id muneric congregati ex eiusdem summi pontificis mandato condiderunt*, Roma, 1642.

⁷³ Cann. 1187 CIC/1983 a 885 CCEO/1990.

⁷⁴ Norm. serv. 28a.

K nim kánonistika poväčsine zaraďuje: umiestnenie telesných ostatkov služobníka Božieho do oltára, zasväcovanie mu kostola alebo kaplnky, umiestňovanie jeho obrazov na miestach verejného kultu, zobrazovanie so svätožiarou alebo po premene, umiestňovanie na jeho hrobe symbolov, ktoré by veriacich uvádzali do omylu ohľadom beatifikácie, uchovávanie a vystavovanie jeho relikvií spolu s ostatkami blahoslavených a svätých a pod.⁷⁵

Celkom prirodzene, nijakým spôsobom sa nebráni vzdávaniu *súkromnej úcty* služobníkovi Božiemu, respektíve spontánemu šíreniu povesti ohľadom jeho svätosti, mučeníctva, obetovania života alebo znamení.⁷⁶ O sesii zameranej na skúmanie neexistencie verejného kultu sa na záver vyhotoví protokol, ktorý sa priloží k aktom kauzy. Počas celého procesu v diecéznej fáze, ale taktiež po jej skončení postulátor disponuje právom kedykoľvek nahliadnuť do všetkých aktov kvôli ich prípadnému doplneniu.⁷⁷

Po zhromaždení všetkých písomných a svedeckých dôkazov pristúpi biskup alebo jeho delegát k zverejneniu aktov vyšetrovania.⁷⁸ Vo všeobecnosti pritom platí, že tento úkon v zásade spočíva v ich sprístupnení promotorovi spravodlivosti, ktorý má *ex officio* nielen právo, ale i povinnosť ich preskúmať.⁷⁹ Ak by to považoval za vhodné, môže taktiež požiadat o vykonanie ďalších procesnoprávnych úkonov.

Pokiaľ ide o klasifikovanie súvisiacich dokumentov, ktoré sa na záver vkladajú do aktov procesu, osobitne sa rozlišujú: všetky písomnosti služobníka Božieho, všetky jeho vlastné dokumenty a všetky dokumenty o služobníkovi Božom.⁸⁰

V príslušnom dekréte sa zároveň umožní kontrola procesných aktov postulátorovi alebo vicepostulátorovi, ktorí sú povinní o ich obsahu zachovávať mlčanlivosť.⁸¹ Aj postulátor pritom disponuje právom navrhnuť biskupovi alebo jeho delegátovi prípadné doplnenie dôkazov.⁸²

⁷⁵ MISZTAL, Henryk, *Kanonizační právo...*, s. 260.

⁷⁶ Sanctorum Mater 117.

⁷⁷ WOESTMAN, William H., *Codification of the Norms for Beatification and Canonization and Changes Prior to 1983*, s. 34.

⁷⁸ Cann. 1598 CIC/1983; 1281 CCEO/1990 a Norm. serv. 27b.

⁷⁹ Sanctorum Mater 95,1.

⁸⁰ MISZTAL, Henryk, *Kanonizační právo...*, s. 259.

⁸¹ Norm. serv. 27c.

⁸² Sanctorum Mater 123.

Sudca môže ešte raz predvolať tých istých alebo iných svedkov alebo dovoliť vykonávanie ďalších dôkazov za dodržania týchto všeobecných procesných pravidiel:

- 1) v súkromných záležitostach musia vyjadriť súhlas všetky zúčastnené strany,
- 2) v ostatných kauzách po vypočutí strany, za existencie vážneho dôvodu a za predpokladu, že je vylúčené nebezpečenstvo podvodu alebo skrytej zaujatosti,
- 3) vo všetkých ostatných prípadoch len vtedy, keď je pravdepodobné, že bez prípustenia nového dôkazu by bol vynesený nespravodlivý rozsudok.⁸³

Ak je potrebné preložiť pôvodné akty vyšetrovania do jazyku akceptovaného Kongregáciou pre záležitosti svätých, biskup vymenuje na tento účel prekladateľa.⁸⁴ Jedna kópia prekladu sa potom uchováva v diecéznej kúrii, spoločne s aktmi v pôvodnom jazyku (archetyp), pričom dve kópie prekladu sa zasielajú na Kongregáciu pre záležitosti svätých.⁸⁵ Potom už nasleduje prehlásenie prekladu za autentický biskupom a promotorom spravodlivosti. V nadväznosti na to sa vyhotovujú kópie pôvodných aktov vyšetrovania, ktoré sa kvôli získaniu tzv. *transsumptu* porovnávajú s originálom (collatio). Ten sa potom ešte porovnáva s archetypom, aby sa overilo, či sú ich obsahy absolvútne totožné (auscultatio). Celkom prirodzené, ich zhodu potvrzuje z úradnej pozície notár. Potom už nasleduje vyhotovenie druhej kópie zhodnej s originálom, ktorá sa nazýva *verejná kópia* (copia publica).⁸⁶

Kvôli vyhotoveniu transsumptu menuje biskup (delegát) pisára (scriptor). Ak bol archetyp prepísaný rukou alebo na stroji, pisár môže vyhotoviť ich fotokópiu. Ak bol použitý počítač, musí byť vytlačená len jedna kópia, z ktorej sa potom vyhotovuje fotokópia. Na účely verejnej kópie potom postačuje vyhotoviť fotokópiu transsumptu.⁸⁷

Spolu s transsumptom a verejnou kópiou a dvoma kópiami prekladov archetypu sa kongregácií zasielajú aj kópie spisov vydaných služobníkom Božím (v pôvodnom jazyku), spolu s písomnou mienkou cenzorov teológov o nich.⁸⁸

⁸³ Bližšie k tejto problematike pozri KEMP, Eric Waldram, *Canonization and Authority in the Western Church*, Oxford, 1948.

⁸⁴ Vo všeobecnosti sa akceptujú tieto jazyky: latinčina, francúžtina, angličtina, taliančina, portugaličina a španielčina. Bližšie k tejto problematike pozri SARNO, Robert J., *Theological Reflection on Canonization*, s. 134.

⁸⁵ Norm. serv. 31b.

⁸⁶ Norm. serv. 29b.

⁸⁷ Porovnaj Sanctorum Mater 130–137.

⁸⁸ Sanctorum Mater 138 a Norm. serv. 31b.

Kánonisti majú vo všeobecnosti za to, že diecézne vyšetrovanie sa popri príprave transsumptu uzaviera záverečnou sesiou procesu (sessio postrema). Pred jej uskutočnením môže diecézny biskup ešte pristúpiť ku kánonickému preskúmaniu telesných ostatkov služobníka Božieho.

Kompetentný biskup môže k tomuto úkonu pristúpiť až po tom, čo získal povolenie vyžadované podľa miestneho svetského práva, prípadne sa môže obrátiť so žiadosťou o inštrukcie na Apoštolskú stolicu. Povolenie Kongregácie pre záležitosti svätých sa nevyhnutne požaduje, ak biskup hodlá pripraviť z telesných ostatkov relikvie. Táto úloha je, spolu s vystavením osvedčenia o ich autenticite, zverená postulátorovi kauzy. Za každých okolností a pri všetkých úkonoch sa má pritom osobitne dbať na to, aby sa zabránilo vzniku nedovoleného verejného kultu služobníka Božieho.⁸⁹

Podobne ako prvej sesii, aj tej poslednej predsedá v zásade samotný biskup, pričom táto by sa mala vyznačovať ešte slávnostnejším charakterom. Záverečného zasadania sa, okrem neho, zúčastňujú biskupský delegát, promotor spravodlivosti, notári, diecézny postulátor alebo vicepostulátor a doručiteľ aktov do Kongregácie pre záležitosti svätých.⁹⁰

Okrem nich je prípustná taktiež účasť veriacich, avšak za týchto okolností je potrebné sa zdržať akýchkoľvek úkonov, ktoré by mohli vzbudit dojem, že záver vyšetrovania znamená istú beatifikáciu alebo kanonizáciu.⁹¹

Na poslednom zasadaní biskup v prvom rade prehlási, že vyšetrovanie je definitívne ukončené. Potom nasledujú prísahy, uzavretie spisov a pripojenie zápisnice z poslednej sesie k nim. Biskup napokon nariadi, aby boli všetky požadované dokumenty zapečatené a odoslané Kongregácii pre záležitosti svätých.⁹²

V nadväznosti na to doručiteľovi odovzdá spolu so všetkými spismi aj zapečatenú obálku obsahujúcu list adresovaný prefektovi kongregácie. V ňom sa vyjadruje najmä k dôveryhodnosti svedkov a legitimite aktov vyšetrovania.⁹³ Okrem toho prezentuje svoj názor na to, čo považuje za dôležité pre štúdium kauzy v rímskej fáze. Podobný list sa očakáva taktiež od promótora spravodlivosti a v prípade vyšetrovania zázraku spočívajúcim v zázračnom uzdravení aj správa lekárskeho znalca.⁹⁴

⁸⁹ Porovnaj *Sanctorum Mater suppl.*

⁹⁰ MISZTAL, Henryk, *Kanonizační právo...*, s. 269.

⁹¹ *Sanctorum Mater* 143.

⁹² Norm. serv. 31a a *Sanctorum Mater* 144–146.

⁹³ Norm. serv. 31c.

⁹⁴ *Sanctorum Mater* 147–149.

Kvôli hraničným kontrolám je potrebné celú zásielku opatríť potvrdením od nuncia alebo inej kompetentnej autority o tom, že sa prevážajú akty kanonizačného procesu, ktoré sa nesmú otvárať.⁹⁵

2.2 Rímska fáza

Ked' boli všetky dôkazy v kauze v diecéznej fáze zozbierané a poslané Kongregácií pre záležitosti svätých, vstupuje sa do druhej etapy, ktorá spočíva v jej štúdiu a uzaviera sa prípravou *stanoviska* (*positio*).

Poslednou je, v súlade s tradičnou kánonistickou náukou, tretia fáza, ktorá sa uskutočňuje taktiež v kongregácii a spočíva v diskusiách a rozhodnutí o merite veci jednotlivými orgánmi dikastéria.⁹⁶

Po prijatí kauzy v Ríme kongregácia v prvom rade akceptuje *rímskeho postulatora* určeného žiadateľom, s ktorým bude komunikovať o všetkom potrebnom až do uzavretia prípadu. Všetky informácie ohľadom procesu sa obdobne komunikujú práve cez neho, a to vrátane dohôd medzi kongregáciou a žiadateľom a riešenia finančných záležitostí.

Samotný proces v kongregácii začína tým, že jej podsekretár dôkladne preskúma, či boli v diecéznej fáze zachované všetky právom požadované postupy.⁹⁷ Svoju správu potom prednesie na *riadnom zhromaždení* (congressus ordinarius), ktoré v prípade pozitívnych záverov určí *spravodajcu kauzy* (relator causae). Z historického hľadiska je to práve on, kto zastáva pôvodné funkcie promítora viery.

Samotný spravodajca sa nevyjadruje k heroickému stupňu cností alebo mučeníctvu či k obetovaniu života, len vykonáva dozor nad prípravou relevantných dôkazných prostriedkov. Dôležitosť jeho záverov vyplýva taktiež z normy, podľa ktorej nie je možné pristúpiť k uzavretiu a tlači stanoviska bez jeho výslovného súhlasu.⁹⁸

Spravodajca potom, v spolupráci s externými spolupracovníkmi z radov odborníkov na relevantné vedné odbory, zostaví za použitia historicko-kritickej metódy stanovisko týkajúce sa cností, mučeníctva alebo obetovania života.

⁹⁵ MISZTAL, Henryk, *Kanonizační právo...*, s. 270.

⁹⁶ SARNO, Robert James, *Theological Reflection on Canonization*, s. 135–136.

⁹⁷ V staršom práve zabezpečoval tieto úlohy promotor viery. Porovnaj cann. 2010 § 2 a 2066 § 1 CIC/1917.

⁹⁸ MISZTAL, Henryk, *Kanonizační právo...*, s. 299.

Pripravená *positio* sa potom predkladá *konzultorom teológom* (*consultores theologi*), ktorí vyjadria svoj názor na celú záležitosť⁹⁹. Ich povinnosťou je preštudovať spolu s obhajcom viery celú kauzu, a to ešte predtým než sa dostane na diskusiu *osobitného zhromaždenia* (*congressus particularis*). Závery konzultorov teológov a obhajcu viery sa neskôr predkladajú kardinálom a biskupom ako členom kongregácie, ktorí posudzujú kauzu ako celok.¹⁰⁰

Pokiaľ ide o samotné stanovisko, jeho obsah sa prirodzene líši v závislosti od dôvodov procesu. Ak sa pripravuje *stanovisko o cnostiach* (*positio super virtutibus*), to musí obsahovať chronologické zdokumentovanie celého života a činnosti služobníka Božieho, svedectvá vypočutých svedkov o jeho svätosti a tzv. informáciu. Všetky pramene a ústne svedectvá by mali byť pritom hodnotené kriticky v historickom, náboženskom i spoločenskom kontexte.

Stanovisko o mučeníctve a povesti o mučeníctve (*positio super martyrio ac fama martyrii*) musí zase obsahovať údaje o prenasledovateľovi, mučeníkovi a jeho výtrvaní vo vernosti Kristovi až do smrti, príčinách mučeníctva a taktiež spomenutú „informáciu“. Uvedená „informácia“ sa má nachádzat úplne na začiatku stanoviska o cnostiach alebo mučeníctve a obsahovať históriu celej kauzy, rozpísanú po jednotlivých etapách, pramene a kritériá jej spracovania, skrátený životopis služobníka Božieho a všeobecné údaje o jeho povesti svätosti.¹⁰⁰

Po prijatí motu proprio *Maiores hac dilectionem* prichádza do úvahy taktiež príprava stanoviska ohľadom *obetovania života* (*super oblatione vitae*), ktorú dopĺňa tradičné *stanovisko o starobylom kulte* (*positio super cultu ab immemorabili*). Kánonisti pritom poväčšine konštatujú, že historické kauzy sa v súčasnosti vyskytujú skôr ojedinele, a to z dôvodu nedostatku kandidátov. V prípade, ak sa takýto prípad objaví, po príprave stanoviska je nevyhnutná diskusia kolégia pozostávajúceho aspoň z piatich konzultorov historikov. Ich posudok sa pritom môže týkať výlučne stanoviska, konkrétnie jeho historickej hodnoty a relevantnosti.

Po vyhotovení posudku zvolá generálny spravodajca osobitné zhromaždenie na účely diskusie o stanovisku z hľadiska jeho historickej hodnoty a dostatočnosti pre teologickej posúdenie.¹⁰¹ V prípade diskusie o stanovisku v novej záležitosti

⁹⁹ Divinus perfectionis Magister 13,1–5.

¹⁰⁰ Bližšie k tejto problematike pozri WOESTMAN, William H., *Codification of the Norms for Beatification and Canonization and Changes Prior to 1983*, s. 36.

¹⁰¹ Po prečítaní posudkov majú generálny spravodajca, spravodajca záležitosti i konzultori možnosť zahájenia ústnej diskusie. Po nej sa má ohlásť aktuálny výsledok hlasovania. V tomto prípade

sa nevyžaduje žiadny osobitý posudok konzultorov historikov, len sa jednoducho predkladá na preskúmanie promótorovi viery a konzultorom teológom.¹⁰²

Po diskusiách o historickej hodnote a dostatočnosti stanoviska nasleduje diskusia teológov o samotnom merite veci. Z toho dôvodu sa správa konzultorov historikov (ak boli žiadaní o posudok) najskôr predloží promótorovi viery (prelátovi teológovi) a ôsmim ďalším konzultorom teológom, ktorí spoločne vytvárajú osobitné zhromaždenie.

Promótor viery tak nedohliada na celý proces vzniku stanoviska, ale ho len posudzuje z hľadiska viery a vydáva o ňom svoje *votum*. Práve na postavení promótora viery, čiže preláta teológova, možno demonštrovať zmeny, ktoré nastali v kanonizačnom procese v novom práve, oproti právu starému. V CIC/1917 bol totiž „generálny promótor viery“ populárne nazývaný *advocatus diaboli*, keďže prioritne vystupoval ako odporca žiadateľa. Jeho povinnosťou bolo vyhľadať všetky nedostatky a pochybnosti v kauze a žiadať ich vysvetlenie. Aj z toho dôvodu nebolo celkom správne nazývať ho promótorom. V zásade je tento úrad v Kongregácii pre záležitosti svätých zverený jednej osobe. Generálny promótor viery však môže, ak to uzná za vhodné, navrhnuť prefektovi kongregácie iného teológova, aby ho pre konkrétnu kauzu menoval promótorom *ad casum*.¹⁰³

Celkom prirodzené, konzultori teológovia v takomto prípade študujú stanovisko len z hľadiska teologického, nie historickeho. Keď ukončia svoju prácu, odošlú promótorovi viery svoje písomné posudky, aby sa mohlo pristúpiť k diskusii na zhromaždení teológov. Na ňom sa zaoberajú predovšetkým problémom zdôvodnenia záverov o svätosti alebo mučeníctve či obetovaní života.

Konečné rozhodnutie je, spolu s posudkami teológov konzultorov a úvahami promótora viery, obsiahnuté v ním vypracovanej správe. Prefekt Kongregácie pre záležitosti svätých potom vymenuje jedného z členov zhromaždenia za *ponenta* (*ponens*) kauzy. Kardináli a biskupi si potom spolu so sekretárom disponujúcim hlasovacím právom vypočujú na riadnom zhromaždení (*congregatio ordinaria*) správu ponenta a vyjadria svoje názory na vec. Po hlasovaní pripraví sekretár písomnú správu pre pápeža, ktorú mu osobne predloží prefekt kongregácie.

nemožno celkom vylúčiť ani to, že zúčastnení dospejú k záveru o potrebe vykonania nových dôkazov. MISZTAL, Henryk, *Kanonizačné právo...*, s. 304–305.

¹⁰² Reg. 19,1.

¹⁰³ Bližšie k tejto problematike pozri FITZPATRICK, James M., *Glossary of Terms*, in: WOESTMAN, William H. (ed.), *Canonization. Theology, History, Process*, s. 146–147.

Čo sa týka samotného hlasovania, pre súhlas je potrebné získať 2/3 hlasov. Tie môžu byť pozitívne, suspendované alebo negatívne. Kauza, v ktorej sa pri hlasovaní vyskytnú suspendované alebo negatívne hlasy, sa vracia späť spravodajcovi, aby vysvetlil a objasnil všetko potrebné. Až potom, čo bolo všetko zvažené a prešetrené, môže byť prípad znova prezentovaný novému osobitnému zhromaždeniu.¹⁰⁴

Je to napokon iba rímsky veľkňaz, kto disponuje výlučným právom potvrdiť heroickosť cností, mučeníctvo alebo obetovanie života služobníka Božieho. V prípade pápežovho pozitívneho rozhodnutia sa pripraví o deklarovaní uvedených skutočností osobitý dekrét. Ten môže s ohľadom na predmet vyšetrovania niesť názov *decretum de heroicitate virtutum*, *decretum de heroicitate virtutum et super cultu*, *decretum super martyrio (et super cultu)*, prípadne *decretum de oblatione vitae (et super cultu)*. Od toho času môže byť služobník Boží zároveň nazývaný *ctihodný (venerabilis)*.¹⁰⁵

Pokiaľ ide o prípadné zázraky, k procesu v kongregácii možno pristúpiť len po vydaní dekrétu o heroickosti cností, mučeníctve alebo obetovaní života. Splnenie tejto podmienky súvisí najmä so známou skutočnosťou, že k beatifikácii sa vyžaduje schválenie prinajmenšom jedného zázraku, zatiaľ čo ku kanonizácii je nevyhnutný ďalší zázrak, ktorý sa stal po beatifikácii.¹⁰⁶

Ak ide o mučeníka, kongregácia môže predložiť pápežovi prosbu o dišpenz od zázraku pre beatifikáciu. Prax je poväčšine taká, že k beatifikácii mučeníka sa zázrak skutočne nevyžaduje (postačuje len dokázanie *gratiae insignes*). Absolútne nevyhnutný je však v prípade kanonizácie.¹⁰⁷

V kongregácii sa pritom postupuje analogicky procesu pri vyšetrovaní heroickosti cností. Z toho dôvodu sa aj pri skúmaní prípadných zázrakov pripravuje *osobitné stanovisko* (*positio super miraculo*) tentoraz pod vedením kompetentného spravodajcu a za účasti dvoch znalcov lekárov, opierajúcich sa prioritne o materiály obsi-

¹⁰⁴ MISZTAL, Henryk, *Kanonizační právo...*, s. 308.

¹⁰⁵ WOESTMAN, William H., *Codification of the Norms for Beatification and Canonization and Changes Prior to 1983*, s. 40.

¹⁰⁶ Reg. 26,1. Pokiaľ ide o starobylý verejný kult, ak je takýto potvrdený Apoštolskou stolicou ako zákonný, obdobne sa pre jeho pokračovanie zázraky nežiadajú. VERAJA, Fabijan, *Le cause di canonizzazione dei Santi*, s. 31.

¹⁰⁷ Porovnaj cann. 2117 a 2132 CIC/1917. Bližšie k tejto problematike pozri MACHEJEK, Michał, *Dowód z cudów wymaganych do beatyfikacji i kanonizacji w perspektywie aktualnych potrzeb Kościoła*, in: Kościół i prawo, vol. 4/1985, Lublin, s. 235–244.

ahnuté vo verejnej kópii diecézneho vyšetrovania. Ak sa dokazuje nadprirodzené uzdravenie a aspoň jeden z nich konštatuje, že podľa jeho názoru oň išlo, vytlačí sa jeho posudok a priloží k stanovisku.

Proces potom pokračuje pribraním ďalších piatich lekárskych znalcov, ktorí vytvoria spolu s predchádzajúcimi tzv. konzílium lekárov a prediskutujú celú kauzu kolegiálnym spôsobom.

K predloženiu kauzy do kongregácie ako zázračnej môže dôjsť len vtedy, ak afirmatívne hlasovalo aspoň päť zo všetkých siedmich znalcov, respektíve štyria zo šiestich znalcov prítomných na tom istom zasadení.¹⁰⁸ Ak k tomu dôjde, prípadný zázrak a jeho súvislosť s príhovorom služobníka Božieho sa prediskutuje najskôr na osobitnom zhromaždení teológov a potom na riadnom zhromaždení kardinálov a biskupov. Ich rozhodnutie sa oznámi pápežovi, ktorý má ako jediný právo rozhodnúť, že sa služobníkovi Božiemu bude preukazovať verejný liturgický kult.¹⁰⁹ Ak ten závery vyšetrovania potvrdí, prikáže promulgáciu dekrétu o schválení zázraku (decretum super miraculo).¹¹⁰

Ako je známe, beatifikáciu uskutočňuje pápež počas slávenia liturgie, obyčajne v Ríme alebo v krajinе, v ktorej služobník Boží žil, pracoval alebo umrel. Beatifikáciou sa mu udeľuje titul *blahoslavený* (beatus) a dovoľuje sa mu vzdávať verejný liturgický kult. Ten je poväčšine obmedzený na určité inštitúcie alebo miesta nejakým spôsobom spojené s novým blahoslaveným. Za týchto okolností prichádza do úvahy možnosť akceptovania žiadosti kompetentných predstavených o rozšírenie tohto kultu aj na iné miesta.

Ako sme už spomenuli, ku *kanonizácii* sa potom žiada dokázanie ďalšieho zázraku, ktorý sa stal po beatifikácii na príhovor blahoslaveného. Proces skúmania a odsúhlásenia zázraku je rovnaký so skúmaním zázraku predchádzajúceho beatifikáciu, a to v diecéznej i rímskej fáze. Kanonizáciou pápež priznáva služobníkovi Božiemu titul *svätý* (*sanctus*), čo môže viest' k jeho vloženiu do liturgického kalendára všeobecnej Cirkvi.¹¹¹

¹⁰⁸ *Regolamento della consulta medica delle Congregazione delle cause santi* 10 a 15.

¹⁰⁹ *Divinus perfectionis Magister* 14 a 15.

¹¹⁰ Bližšie k tejto problematike pozri NOWAK, Edward, *The New Evangelization with the Saints*, in: WOESTMAN, William H. (ed.), *Canonization. Theology, History, Process*, s. 52.

¹¹¹ Bližšie k tejto problematike pozri napríklad MEESTER, Alphonsus de, *Juris canonici et juris canonico-civilis compendium nova editio, Tomus tertius, Pars secunda*, Brugae, 1928, s. 86 a nasl.

3. Záver

Zo všeobecného hľadiska možno kanonizačné právo smelo zaradiť k najdynamickejšie sa rozvíjajúcim kánonickoprávnym odvetviam. Neexistuje totiž iné, ktoré by bolo tak často novelizované a neustále vylepšované, a to smerom až k dokonalosti. Tieto iniciatívy pritom nevychádzajú len od zákonodarcu, ale najmä od pracovníkov Kongregácie pre záležitosť svätých. Cielenu precíznosť nemožno vysvetliť len snahou jednotlivcov, ale najmä závermi teologickej náuky súvisiacej s kanonizačným procesom. Uvedené skutočnosti možno najlepšie ilustrovať na typickom procesoprávnom inštitúte *morálnej istoty* (*certitudo moralis*), ktorú je potrebné reflektovať aj v kanonizačných kauzách. Tú by sme mohli definovať ako druh subjektívnej istoty opierajúcej sa o objektívne predpoklady.

Z pozitívneho hľadiska sa potom charakterizuje vylúčením akejkoľvek rozumnej a odôvodnenej pochybnosti, ktorá však nevylučuje absolútym spôsobom možnosť opačnú.¹¹² Kedže vyšetrovanie vedené v rámci kanonizačného procesu má osobitú povahu a viedie ku kanonizácii, ktorú niektorí teológovia spájajú s pápežskou neomylnosťou, a má spojenie taktiež s učiteľským úradom Cirkvi, určite neprekvapuje, že sa v ňom požaduje dosiahnutie čo najvyššieho stupňa morálnej istoty a nepostačuje iba istota obvyklá. K tomuto cielu slúži, na rozdiel od terajšej úpravy procesov na vyhlásenie nullity manželstva novelizovanej pápežom Františkom,¹¹³ dvojité overovanie všetkých skutočností, ktoré sú predmetom dokazovania v kanonizačných kauzách. Z toho dôvodu sa osobite vyšetrovanie uskutočňuje na území diecézy a druhé v Kongregácii pre záležitosť svätých v Ríme. Ľudské dokazovanie je navyše doplnené dôkazom nadprirodzeným, vyplývajúcim z potreby schválenia zázraku. Už CIC/1917 preto požadoval, aby boli dôkazy vo všetkých kanonizačných kauzách absolútne isté, zatiaľ čo platné kánonické právo po roku 1983 vyzdvihuje nevyhnutnosť bdelosti nad úplnosťou dôkazných prostriedkov, na základe čoho sa sudca nemôže uspokojiť len s tým, čo mu predloží postulátor kauzy.

¹¹² Bližšie k tejto problematike pozri napríklad OPSTRAET, Jan, *Certitudo moralis in administratione sacramenti poenitentiae*, Hoyoux, 1964; FUCHS, Iosephus, *Theologia moralis generalis, Pars prima, Conspectus praelacionum ad usum auditorium*, Roma, 1971, s. 177 a nasl.; NEMEC, Matúš, *Základy kánonického práva*, Bratislava – Trnava, 2006, s. 201–203 a SCHUESSLER, Rudolf, *The Debate on Probable Opinions in the Scholastic Tradition*, Leiden/Boston, 2019, 48 a nasl.

¹¹³ *Mitis et misericors Jesus*, in: AAS 107 (2015), s. 946–957 a *Mitis iudex Dominus Jesus*, in AAS 107 (2015), s. 958–970.

Resumé

Kanonizačné právo patrí k odvetviám, na ktorých možno najlepšie demonštrovať náboženský i metafyzický rozmer právneho systému Katolíckej cirkvi. Aj toto právne odvetvie disponuje vlastnou osobitnou a zložitou históriou, ktorej začiatky nachádzame už v 1. storočí po Kr. v kulte raných kresťanských mučeníkov. Od toho času sa postupne formovala nielen teológia, ale pozvoľne i normy partikúlrneho práva, ktoré v tejto oblasti dominovali prakticky až do čias vrcholného stredoveku, keď boli nahradené právom pápežským. Historicky formované normy boli potom prebrané do kánonov prvého Kódexu kánonického práva z roku 1917, ktoré boli v duchu postulátov Druhého vatikánskeho koncilu výraznejšie pozmenené v Kódexe kánonického práva z roku 1983. Hlavným cieľom článku je prehľať a podľa platného kanonizačného práva.

Summary

Canonization Law in Force

The canonization law belongs to the branches most suitable to demonstrate the religious and metaphysical dimension of the legal system of the Catholic Church. Even this legal branch disposes of its own individual and complex history and its beginnings can be found in the 1st century after Christ in the cult of early Christian martyrs. From that time, not only theology, but also norms of particular canon law were gradually taking form, which dominated in this area practically until the High Middle Ages, when they were replaced by papal law. Historically modelled rules were successively taken into the canons of the first 1917 Code of Canon Law and were changed markedly according the postulates of the Second Vatican Council in the Codex in force. The main goal of this article is to point out the most important rules and institutions of beatification and canonization process according to the canonization law in force.

Kľúčové slová: kanonizačné právo, pramene práva, rímsky veľkňaz, Kódex kánonického práva z roku 1983, Kongregácia pre záležitosti svätých, beatifikačný a kanonizačný proces, diecézna fáza, rímska fáza

Keywords: canonization law, sources of law, Roman Pontiff, Code of Canon Law (1983), Congregation for the Causes of Saints, beatification and canonization process, diocesan phase, Roman phase

Autor

Doc. JUDr. Mgr. Vojtech Vladár, PhD. pôsobí na Katedre rímskeho práva, kánonického a cirkevného práva na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave i na Katedre pastorálnej teológie, liturgiky a kánonického práva na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave. Je absolventom magisterského štúdia na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave (Mgr., 2005) a doktorandského štúdia na tej istej fakulte v odbore Teória a dejiny štátu a práva (PhD., 2008). Na nej absolvoval aj rigorózne konanie (JUDr., 2010) a habilitačné konanie s téhou habilitačnej práce „Remedia spolii in stredovekom kánonickom práve“ (doc., 2014). Na Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave potom absolvoval štúdium v odbore Klasické jazyky (Bc., 2015) a o rok na to v odbore Klasické jazyky – latinská medievalistika a neolatinistika (Mgr., 2016). Odborne sa venuje kánonickému právu, dejinám cirkevného práva, konfesnému právu, rímskemu právu a klasickej filológií.

Author

Associate Professor JUDr. Mgr. Vojtech Vladár, PhD., works at the Department of Roman Law, Canon Law and Church Law of the Faculty of Law, Comenius University in Bratislava, and the Department of Pastoral Theology, Liturgics and Canon Law of the Theological Faculty, Trnava University in Trnava. He graduated from the Faculty of Law, Trnava University in Trnava, (Mgr., 2005) and he completed his postgraduate studies in the Theory and History of State and Law at the same faculty (PhD., 2008). He also passed rigorous exam there (JUDr., 2010) and was appointed Associate Professor (2014). His habilitation thesis focused on the topic “Remedia spolii in medieval canon law”. He graduated with bachelor's degree in Classic Languages from the Faculty of Arts, Trnava University in Trnava, (Bc., 2015), and a year later he graduated with master's degree in Classic Languages – Latin Medieval Studies and Neolatinistics (Mgr., 2016). He specializes in canon law, the history of church law, religion law, Roman law and classical philology.

doc. JUDr. Mgr. Vojtech Vladár, PhD.

Univerzita Komenského v Bratislave

Právnická fakulta

Katedra rímskeho práva, kánonického a cirkevného práva

Šafárikovo nám. č. 6

P. O. Box 313

810 00 Bratislava

Slovenská republika

e-mail: vojtech.vladar@flaw.uniba.sk